

Innspill Transport- og kommunikasjonskomiteen – Statsbudsjettet 2023

Kapittel 1320, Post 30 Statens vegvesen – stopp i nye riksveginvesteringer svekker viktig kompetanse og kapasitet til framtidig veibygging og -forvaltning

Tekna er bekymret for at regjeringens forslag om stopp i nye store veiprosjekter får langsiktige konsekvensene for de fagmiljøene som i framtiden skal ha ansvar for store investeringsprosjekter i veisektoren. En stopp i oppstart av nye store prosjekter i 2023 betyr at ordreporteføljen for 2024 og framover vil bli svært tynn. Tekna mener det er en klar risiko for at fagmiljøene i etaten vil forvitte uten oppstart av nye store prosjekter.

Regjeringen er tydelig i sitt forslag til budsjett om at «etatens planleggingsaktivitet i 2023 og i etterfølgende år tilpasses at det er begrenset rom for vekst» og at «Statens vegvesen må vurdere sin bemanning knyttet til rollen som byggherre». Samtidig pålegger regjeringen Statens vegvesen å «sikre at etaten beholder kritisk kompetanse samtidig som at den er dimensjonert rett for oppgavene de kommende årene.» Regjeringen peker på at «intern fleksibilitet i bemanning er avgjørende, både organisatorisk og geografisk».

Tekna mener at Norge har bruk for et solid og stabilt statlig byggherremiljø som er i stand til å gjennomføre store og kompliserte prosjekter innenfor samferdsel. Det vil kreve en jevnere portefølje enn det som foreslås i regjeringens budsjett for å holde på fagfolkene. Vi ser nå en halvering av prosjekter i forhold til forventninger som ble gitt i nasjonal transportplan for to år siden.

Mange nøkkelpersoner vil finne seg nye interessante oppgaver utenfor Statens vegvesen som følge av regjeringens budsjett. Det er ikke slik at disse menneskene enkelt kan hentes tilbake når bevilgningene igjen økes til nye store prosjekter. Færre fagfolk som følge av budsjettet kommer på toppen av omorganisering og oppsplitting i sektoren etter regionreform og utskilling av et eget statlig veiselskap. Det tar lang tid å bygge opp gode fagmiljøer, men kort tid å rive dem ned.

Bråstopp for store nye veiprosjekter svekker muligheten til å forbedre veistrekninger som er dårlig klimatilpasset og utsatt for ras og overvann. Et eksempel på dette er strekningen Bergen-Voss, som er blant Norges mest rasfarlige strekninger.

Tekna mener at Stortinget må sikre en prosjektportefølje av noe størrelse i Statens vegvesen for å beholde nøkkel-kompetanse i staten til større fremtidige oppgaver som må løses.

Kap 1320, post 22 Statens vegvesen – svekket klimatilpasning når vedlikeholdsetterslepet øker

Tekna er glad for at regjeringen har prioritert drift og vedlikehold av riksveier i sitt forslag til statsbudsjett. Klimaet endres og infrastrukturen må tilpasses et våtere og villere vær med større nedbørmengder som øker behovet for midler til drift og vedlikehold. Men selv om regjeringen øker posten med 780 millioner kroner, så vil etterslepet på vedlikehold øke

med 600 millioner kroner. Dette er et paradoks og viser at selv på et område hvor regjeringen satser, så går det gal vei.

Midlene til drift og vedlikehold rekker ikke så langt som tidligere på grunn av økte priser i markedet og nye dyrere kontrakter hvor drift og vedlikehold av riksveier og fylkesveier ikke lenger samordnes etter regionreformen. I budsjettet skriver regjeringen at Statens vegvesen vil være åpen for felles driftskontrakter med fylkeskommunene i områder med sammenhengende veistrekninger som består av riks- og fylkesveier. Vi har merket oss at vegdirektøren vil bøte på situasjonen med mer automatisert innsamling og analyse av tilstandsdata og dermed bedre prioritering av ressursene der de trengs aller mest.

Tekna mener at Stortinget må be regjeringen mer aktivt samordne innsatsen på drift og vedlikehold på riks- og fylkesveier slik at bevilgningene rekker lenger.

Tekna ber Stortinget i sine merknader støtte opp om Statens vegvesens uttalelse om at de er «åpen for felles driftskontrakter med fylkeskommunene» og merknadsfører forventninger om at regjeringen tar mer aktive initiativ overfor fylkene slik at denne åpenheten kan gi mer drift og vedlikehold for pengene.

Kapittel 541, post 60 Bredbånd i distriktene

En forsert utbygging av moderne digital infrastruktur i hele Norge gir store muligheter for næringsutvikling og arbeidsplasser. Tidlig i pandemien ble det bevilget ekstra midler til bredbåndsutbygging i distriktene for å utløse større investeringer fra private aktører og lokale myndigheter. Det er gledelig at regjeringen nå øker bevilgningene på nytt. Tekna har i samarbeid med 17 andre organisasjoner i arbeidslivet blitt enig om flere prioriteringer:

- Ambisjonen er at alle, men minimum 95% av norske husholdninger, bedrifter og offentlige kontorer, skal ha tilgang til bredbånd med hastigheter på minimum 1 Gbit/s i løpet av 2025.
- Resten av landet skal som minimum ha tilgang til bredbånd med 100 Mbit/s i løpet av 2025.
- Staten må øke tilskuddsordningen for bredbånd i statsbudsjettet til 1 milliard kroner per år, i perioden 2022-2025. Samtidig foretas en gjennomgang av tilskuddsordningene med sikte på å optimalisere prosessen og effekten.

Vi har merket oss regjeringens forslag på 412,7 millioner kroner for 2023, en økning fra 304 millioner for inneværende år. Dette vil ifølge regjeringen gi alle tilgang på bredbånd med 100 Mbit/s i løpet av 2025. Summen er imidlertid ikke nok til å nå målet om at minimum 95 % av norske husholdninger får tilgang på bredbånd med hastighet på minimum 1 Gbit/s.

Tekna mener at Stortinget må be regjeringen om å fortsette opptrappingen av tilskuddsordningen for bredbånd for å nå målet om gigabit-dekning for 95 prosent av norske husholdninger innen 2025.